

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

Силабус навчальної дисципліни
«Українська мова та академічне письмо»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС Семестр: 1 1 рік навчання.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	Згідно з розкладом занять Кафедра суспільних наук Одеса, вул. Ольгіївська, 13
Викладач (-і)	к.філол.н., доцент Ольга Сікорська, Завуч кафедри, к.філол.н., доц. Шаніна О.С. д. філол.н., проф. Арєфьєва Н.Г. к. філол.н., доц. Філюк Л.М. викладач Світлана Івлєва викладач Антоніна Крицька
Контактна інформація	Е-mail: kafedra_11@ukr.net Консультації: з 14.00 до 16.00 щочетверга, з 10.00 до 14.00 щосуботи

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення дисципліни є академічне усне та письмове мовлення.

Мета дисципліни: формування академічної культури, академічної грамотності, необхідних практичних навичок усної і писемної мови у здобувачів, необхідних для успішного навчання та майбутньої професійної діяльності.

Завдання дисципліни: поглибити знання про науковий стиль медичної галузі в українській мові; розширити уявлення про наукове мовлення, основні категорії, властивості, структуру, мовні засоби медичного наукового тексту, виробити потребу в нормативному вживанні медичних мовних засобів наукового стилю;- опанувати технології роботи з медичним науковим текстом, розвивати вміння і навички мовностилістичного аналізу медичного наукового тексту.

Очікувані результати :

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати: основні поняття і терміни, вимоги для поетапного написання медичних наукових досліджень (від вибору теми, її актуальності, до етапів дослідницької роботи, опрацювання матеріалу, його систематизації, структури наукової роботи та її оформлення - грамотного оформлення цитат, покликань, списку використаної літератури).

Вміти:

- коректно застосувати мовні норми на усіх рівнях відповідно до вимог наукового стилю мовлення фахівців.

- писати медичні наукові тексти та готувати усні наукові доповіді зі спеціальності.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання.

Практичні заняття: діагностування (бесіда, спостереження, тестування, творчі роботи); інформування (демонстрація, консультування, розповідь, групове навчання, підсумковий тестовий контроль); практична робота (виконання тренувальних вправ та завдань); розвиток творчої діяльності (здійснення мовних розвідок); операційний метод (ділові ігри, самокритика, розв'язання комунікативних ситуацій).

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування.

Мова як суспільне явище. Мова і мовлення в житті суспільства. Мова як комунікативне, знаково-символічне середовище існування народу й особистості. Функції мови. Літературна мова. Її ознаки. Мовна норма. Типи мовних норм. Мова професійного спілкування як функціональний різновид сучасної української літературної мови.

Тема 2. Лексичний аспект професійної мови. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні.

Лексика. Словниковий склад мови. Однозначні і багатозначні слова. Лексика української мови за походженням. Лексика української мови за вживанням. Активна і пасивна лексика. Фразеологія. Джерела виникнення фразеологізмів.

Тема 3. Словники у професійному спілкуванні. Типи словників, їх функція та роль у підвищенні мовленнєвої культури.

Поняття про лексикографію. Енциклопедичні й лінгвістичні словники. Медичні словники та довідники. Типи словників. Проблеми стандартизації та кодифікації термінологічної системи. Сучасна кодифікаційна практика. Організація ресурсів національної словникової бази. Український електронний словник. Роль словників у підвищенні рівня мовної культури.

Тема 4. Морфологічний аспект професійної мови.

Поняття про морфологію, морфологічні норми. Норма й основні морфологічні категорії: рід, число, відмінок, ступені порівняння, особа. Частини мови як основні морфологічні одиниці, принципи їх класифікації. Морфологічні категорії та синтаксичні властивості самостійних частин мови. Специфіка використання граматичних форм самостійних частин мови в текстах ділових документів. Особливості використання службових частин мови в текстах ділових документів.

Тема 5. Синтаксичний аспект професійної мови.

Поняття про синтаксис. Типи синтаксичних одиниць. Головні та другорядні члени речення. Принципи класифікації речень. Складні випадки координації присудка з підметом: керування та узгодження у словосполученнях. Варіанти порушень синтаксичних норм. Особливості побудови простих речень: порядок слів у реченні, уживання однорідних членів, дієприкметникових і дієприслівникових зворотів. Типові огріхи, пов'язані з побудовою складних речень. Синтаксичні особливості текстів ділових паперів.

Тема 6. Базові концепції академічного письма.

Особливості наукового дискурсу. Академічне письмо. Основні поняття. Мета. Функції. Особливості наукового дискурсу. Види академічних текстів.

Тема 7. Основні жанри академічного письма.

Жанри академічного письма. Структура та композиція академічних текстів. Особливості різних жанрів. Процес написання академічного тексту.

Тема 8. Цитування. Плагіат.

Визначення, мета та функції цитування в наукових та академічних текстах. Види цитування. Пряме, непряме та цитування фактів. Визначення плагіату, його форми та наслідки. Види плагіату. Прямий, мозаїчний, парафразний, самоплагіат. Причини плагіату. Наслідки плагіату. Академічні

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

санкції, втрата репутації, юридична відповідальність. Стили цитування. Основні відмінності та особливості кожного стилю. Елементи цитування. Правила оформлення цитат. Розміщення цитат у тексті, оформлення довгих та коротких цитат, використання лапок.

Тема 9. Сучасні вимоги до оформлення бібліографічних джерел і бібліографічних посилань у наукових роботах.

Бібліографічний опис. Його структура та елементи. Різновиди бібліографічних джерел. Поняття бібліографічного посилання. Стандарти та системи оформлення. Правила оформлення різних типів джерел. Особливості оформлення бібліографічних посилань. Типові помилки та труднощі оформлення. Актуальні тенденції в оформленні бібліографічних даних.

Тема 10. Реферат як особливий жанр сфери наукової інформації.

Реферат, його мета, функції. Види рефератів. Структура реферату. Мовні особливості реферату. Етапи написання реферату. Помилки при написанні реферату. Критерії оцінювання реферату. Роль реферату в навчальному процесі.

Тема 11. Анотація як коротка характеристика змісту друкованого видання чи рукопису.

Мета та функції анотації. Структура анотації. Типи. Вимоги до написання. Специфіка анотацій до різних видів текстів.

Тема 12. Наукова стаття. Рецензія як особливий жанр наукового дискурсу.

Теоретичні основи рецензування. Типи рецензій. Етика рецензування. Роль рецензії в науковому процесі. Структура і зміст рецензії. Мовні особливості рецензії. Роль технологій в рецензуванні.

Тема 13. Усна академічна комунікація.

Основи усного виступу. Структура виступу. Використання засобів візуалізації. Мова тіла та невербальна комунікація. Типи усної академічної комунікації. Навички ефективної комунікації. Подолання страху публічних виступів. Специфіка різних аудиторій.

Тема 14. Академічна доброчесність.

Визначення, принципи та цінності академічної доброчесності. Форми порушення академічної доброчесності. Причини порушення академічної доброчесності. Як забезпечити академічну доброчесність. Наслідки порушення академічної доброчесності. Сучасні виклики для академічної доброчесності.

Тема 15. Критичне мислення та аналіз джерел.

Визначення та значення критичного мислення в сучасному світі. Відмінність між критичним мисленням та іншими видами мислення. Елементи критичного мислення. Аналіз інформації та джерел. Навички аналізу тексту. Схеми для аналізу тексту. Критичне мислення в різних сферах життя (наука, політика, мистецтво). Розвиток критичного мислення в дітей та підлітків. Критичне мислення в цифрову епоху.

Тема 16. Стилїстика академічного письма.

Основні принципи академічного письма. Структура академічного тексту. Стилїстичні особливості академічного письма. Поширені помилки в академічному письмі. Формати академічного письма.

Тема 17. Академічна презентація та постерний захист.

Академічна презентація. Структура презентації. Вимоги до оформлення презентації. Технічні аспекти. Навички публічного виступу. Поширені помилки та як їх уникнути. Формат постера. Стандартні розміри постера. Структура постера. Вимоги до оформлення тексту та графіки. Вибір програмного забезпечення (Canva, Adobe Illustrator тощо). Підбір візуальних елементів. Збереження постера в потрібному форматі. Презентація постера. Підготовка короткого виступу. Відповіді на запитання журі. Взаємодія з аудиторією біля постера. Оцінювання постерів

Тема 18. Підготовка наукової пропозиції.

Визначення, мета і структура наукової пропозиції. Літературний огляд. Методологія дослідження. Структура наукової пропозиції. Презентація наукової пропозиції. Етичні аспекти дослідження. Інформована згода, конфіденційність. Науковий стиль написання. Вимоги до мови, структури тексту. Оцінювання наукової пропозиції. Критерії оцінки. Пошук наукового керівника. Як знайти ментора. Гранти і фінансування досліджень

Тема 19. Академічне письмо в різних галузях знань.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

Академічне письмо та міжкультурна комунікація. Основні аспекти академічного письма. Структура академічного тексту. Мова академічного тексту. Академічне письмо в різних галузях знань. Культурні особливості академічного письма. Відмінності в структурі, стилі та форматі. Приклади з різних культур (США, Великобританія, Німеччина, Японія тощо). Стратегії ефективної міжкультурної комунікації в академічному середовищі.

Тема 20. Використання цифрових інструментів в академічному письмі

Інструменти для планування та організації. Інструменти для написання та редагування. Текстові редактори: Порівняння можливостей Google Docs, Microsoft Word тощо. Інструменти для перевірки граматики та стилю: Grammarly, Hemingway Editor.

Перелік рекомендованої літератури

Основна:

1. Академічне письмо: навч. посібник / Уклад. Ревуцька С.К., Зінченко В.М. Кривий Ріг, 2019. 130 с.
2. Українська мова (за професійним спрямуванням) : підручник / С.М. Луцак, Н.П. Литвиненко, О.Д. Турган та ін.; за ред. С.М. Луцак. –К. : ВСВ «Медицина», 2017. – 360с.
3. Васенко Л.А., Дубчинський В.В., Климець О.М. Фахова українська мова. – К. : Центр навчальної літератури, 2019. – 272 с.
4. Бахрушин В. Академічний плагіат і самоплагіат в науці та вищій освіті: нормативна база і світовий досвід. Освітня політика. Портал громадських експертів. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/1128-akademichnij-plagiat-i-samoplgiat-v-nautsi-ta-vishchij-osviti-normativna-baza-i-svitovij-dosvid>
5. Бахрушин В., Ніколаєв Є. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: https://filolog.mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/06/Methods_2019-Final.pdf
6. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015/ Нац. стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. К.: УкрНДНЦ, 2016. 16 с. (Інформація та документація).
7. Мартинюк О. М. Академічне письмо (конспект лекцій): навчально-методичне видання. Луцьк : Вежа, 2021. 48 с.
8. Методичні рекомендації до написання та захисту реферату : для студентів Одеського національного медичного університету всіх спеціальностей / уклад. О. О. Сікорська, О. О. Уварова, О. С. Шаніна. Одеса, 2022. 12 с.

Додаткова:

1. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку. Східноукраїнський Фонд соціальних досліджень. URL: <http://fond.sociology.kharkov.ua/index.php/ua/about-ua/21-fond/news-site/main-news/134-akadem-ua>
2. Гужва О.О. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». URL: http://fond.sociology.kharkov.ua/images/docs/academ_cult/books_ac-gr.pdf
3. Шевчук Світлана Українське ділове мовлення : навч. посіб. Вид. 10-те, випр. і допов. Київ : Алерта, 2022. 312 с.
4. Новий український правопис. Навчальний посібник. - К. : Центр учбової літератури, 2019. – 284 с.

Словники:

1. Тлумачний словник української мови в 11 томах. Онлайн ресурс. <https://slovnyk.ua/index.php?s1=1&s2=0>
2. Жадан Л. В. Словник професійної лексики. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2024. – 400 с.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

Інформаційні ресурси

1. Державна мова – мова професійного спілкування – <http://www.studopedia.info/>.
2. Культура писемного ділового мовлення – <http://www.linguistika.com.ua>.
3. Нормативно-директивні документи МОЗ України – <http://mozdocs.kiev.ua/?nav=8>.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань, повідомлень;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань за темами.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну креативну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь у занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь у занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на семінарських заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

Форми і методи підсумкового контролю: диф.залік.

До диф.заліку допускається здобувач, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять. Самостійна робота здобувача, яка передбачена в програмі, контролюється і оцінюється при поточному контролі.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуативних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуативних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуативні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

Політика щодо відвідування та запізень:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук